

Človek iz železa 366 –

300 km kolesarjenja+33 km bežanja+ 33 km veslanja-

Šport je skupno doživetje!

Naprej! Start! V županiji Vas te čakajo nove pustolovščine, veliko doživetij. Čakajo te gore, doline, gozdovi, toplice, gradovi, dvori, pustolovski parki, da bi jih odkril! To bo dobra šala, saj si niti ne predstavljaš, kaj vse lahko storiš v enem tednu! Ne potuj veliko v tujino, v drage kraje! Počuti se dobro doma, plus se potikaj v sosednjo Avstrijo in Slovenijo! To bo športna in zgodovinska pustolovščina, kjer te čaka mnogo znamenitostih in doživetij.

Start je iz Órséga, iz naselja Velemér. Tukaj se lahko preobrazite. Nemoten mir Órséga spodbuja še najbolj aktivnega menedžerja k pomiritvi, tako boste lahko v nadaljevanju koncentrirali eden na drugega, na pokrajino, na vrednote in na doživetja... Izklopimo mobitele, mogoče delimo eno-eno sliko, da bi tudi drugi videli, da kakšna krasna doživetja nudi ta tura.

PREDLAGAN TERMIN PAKETA: od maja do septembra. /Za tiste, ki jim je všeč ekstremnost, lahko pomeni zanimiv izziv, če izvedejo to pustolovščino v zimskih mesecih!/

TRAJANJE PAKETA: 1 teden

NASELJA IN DESTINACIJE, KI SE JIH DOTAKNETE V OKVIRU PAKETA
(+pozicioniranje ciljnih naselij iz turističnega vidika, /vrednost naselja, stanje okolja, turistična pozicija naselja v regiji, „rang“ naselja v regiji /: Órség – Monošter (Szentgotthárd) – Körmend – Ják – Szombathely – Cák – Kőszeg – Csepreg – Bük – Hegykő – Répcelak – Ostffyasszonyfa – (Csöngé) – Celldömölk – Rum – Zsennye – Vasvár – Oszkó – Győrvar – Petőmihályfa – Gersekarát – Hegyhátsál – Nádasd – Szőce – Órimagyarósd – Hegyhátszentjakab – Kistrákos – Pankasz –

Nagyrákos – Őriszentpéter – Bajánsenye – Hodos – Šalovci – Peskovci – Križevci – Panovci – Cuber – Brinsek – Moravske Toplice – Murska Sobota.

Veslanje: med Monoštrom in Körmendom

Sprehod/bežanje: Predlagamo: med naseljema Szőce in Hodoš ali Kőszegdorosló – Velem – Cák – Kőszeg.

PREDLOGI: vododržna obleka, Gps, s sabo vzemi fotoaparata (+ polnilca!) in opremo za popraviljanje! – Če niste rutinski športnik, prej trenirajte! – Tekočino vedno nadoknadite! Pri taborskem ognju je vedno dobro vzdušje, pojdite nakupovat, naložite ogenj na določenem kraju, počutite se dobro! – Če spreminjate kvaliteto vašega prenočišča, bo pustolovščina še bolj zanimiva (čakajo vas lesene hiše, mobilne hiše v kampingih, turistična prenočišča, penzioni, dvorni hoteli, wellness hoteli in tiste – ki jim denarnica dopušča – čaka cela vrsta luksuznih možnosti)! – Išči lokalne izdelke! – Namesto soka, ki je poln sladkorja, pijte vodo ali čaj, ki ga pripravijo iz lokalnih zelišč in ga začinite z lokalnim medom. (skrbne mamice, gospe lahko poskrbijo za čaj, ki ga popijejo na turi naslednjega dne!)

Predlagan program:

1. dan: prihod, start: Slovenija, ogled dvora in mestnega središča v Murski Soboti, nato odhod proti jugozahodu, v smer Őrséga.

Murska Sobota, kot središče regije, ima mestno strukturo. Tu najdemo celo vrsto trgovin, nakupovalnih centrov, restavracij in prenočišč. V srcu mesta najdemo dvor, ki ima muzej, katerega slavnostna dvorana predstavlja vsakdanjosti in sijaj gosposkega življenja. Ostali del razstave pa ima lokalnozgodovinski značaj. K dvoru vodi aleja, ob kateri najdemo počivališče z majhnim prizornim jezerom, z račkami in s klopici za oddih. Ta park je idealno izhodišče. (V dvoru lahko spijemo tudi osvežilno pijačo.)

Če zapustimo središče regije, kmalu prispemo do naselja Moravske Toplice (v madžarščini Alsómarác). V naselju najdemo dragocene toplice, ki imajo kvalitetno zdravilno vodo. Če želimo tisti dan narediti še resno razmerje, bodimo previdni, saj je stranski učinek zdravilne vode, da po kopanju odvzame energijo človeka. Park toboganov toplic ne smemo izpustiti, saj je enkratno doživetje. Tobogan v obliki strminaste rakete bo vsč oboževalcem adrenalina. To je pravi izziv.

Zunanji in notranji bazeni so različno veliki. Na veselje mladih, so se terme širile s parkom toboganov.

Med potjo se dotaknemo več prijaznih vasnic, slikovitih pokrajin v tem jugozahodnem kotu Slovenije. Hribovje je pestro zaradi gladinskih razlik in bo veliko vzponov, ampak bo panorama kompenzirala vsakega. Med potjo uživajmo lokalne specialitete, ki so največkrat pripravljene iz lokalnih sestavin. V bližini meje je rotunda v Selu.

Rotunda svetega Nikolaja ima romanski slog, najdemo jo nekaj metrov od ceste. Če gremo proti madžarski meji, bomo našli tablo, ki vodi sem, na levi strani ceste. Bodimo pozorni! Bila je zgrajena v 13. stoletju, na podlagi zapiskov iz tistega časa so jo zgradili templjarji. Notranji prostor pokriva okrogla kupola, krožni trdnjavski zid razloči deset polkrožno obokanih kabin. Stene krasijo dragocene freske. V zgodovini je bilo to območje zelo srečno, saj so se mu izognila razdejanja vojn. Območje, tako tudi cerkev, je spadalo pod Jugoslavijo. Cerkev pokriva skodla, prednjo je manjši travnik, okrog nje pa so položni hribi, ornice. Je odlično mesto za piknik. (Podobno stavbo najdemo na madžarski strani, in sicer v naselju Kallósd in Vitnyédszentpál.)

Magyarszombatfa: pot nas vodi ob lovski razstavi, ki jo najdemo na desni strani, na koncu ene male dovozne poti. Razstavo najdemo v eni tradicionalni zgradbi. Na razstavi, ki je nastala iz zasebne zbirke, lahko spoznamo ogromno trofej, lovska sredstva in običajev. V vrtu so na ogled divje svinje in srne. Možnosti prenočišča: Álombéli Őrségi Házikók: v treh hišah, vsaka hiša ima dve dvoposteljni sobi.

Sledi naselje **Kercaszomor**, ki ima 200 prebivalcev. Najbolj znana znamenitost naselja je kalvinski lesen zvonik, ki izvira iz leta 1877. Na robu vasi najdemo pokopališče Szomoróc, ki ga imenujejo „sökfás”. Ta izraz uporabljajo za lesen nagrobnik, ki ga postavijo kalvinistom. V skritem kotičku pokopališča najdemo skupino lip, ki so bile posajene leta 1896, v letu milenija. V okolici naselja se zvijata dve učni poti. Gozdna učna pot „Fürge csele” predstavlja bogat rastlinski in živalski svet te pokrajine, medtem učna pot „Szomorócz” predstavlja preteklost in kulturo naselja. Stavbe Kerca Bio Farma (Kercaszomor, Fő u. 99.) ponujajo prenočišče za družine, in sicer z 2,4,5,6 ležišči. Na porti čakajo zainteresirane tudi jahalna doživetja. S konji je možnost za jahanje na terenu, pozimi za sankanje, poleti za turno jahanje v obliki vozikanja s kočijo. Začetniki pa se lahko enostavno spoznavajo s konji. (Dana je možnost za izposajo kolesa) Nadaljne možnosti prenočišča: gostišče Spilák (8 oseb), gostišče Szent Visztó (100 let stara kmečka hiša, 5 oseb).

Óriszentpéter: gostišče Galambdúc ima 16 osebni apartma s šestimi prostori za spanje, Ezerjő ökofogadó (ekoprenočišče) je primeren za 8 oseb s tremi prostori za spanje, gostišče Mihály pa sprejme 16 oseb.

Szalafő - Farkasfa - Orfalu (Andovci)- Apátistvánfalva (Števanovci)

Mesto Monošter-naslednji dan sledi opravitev vodnega razmerja: **Magyarlak – Csörötnek – Rábagyarmat – Rátót – Gasztony – Csákánydoroszló – Halogy – Nádasd – Körmend.**

Mestno središče in grad v **Körmendu, Ják** in cerkev.

Mesto **Szombathely** ima kolesarske steze, na katerih lahko prekolesarite zgodovinsko mesto. Muzeji mesta nas spremljajo v več obdobjih zgodovine, ampak v središču je rimska doba. Na obrežju jezera Csónakázó najdemo kopališče Tófürdő, ki nudi osvežilni oddih. V bližini, na drugi strani jezera, na območju Vasi Skanzena lahko spoznamo tradicionalno ljudsko stavbarstvo in življenski stil. Nadaljujemo po kolesarski stezi proti naselju Bucusu, potem pa sledi Bozsok. Grajski dvorec je prastara stavba, ki je bila zgrajena leta 1614 na osnovi rimskega castruma ali enega srednjeveškega plemiškega dvorca. Več stoletij je last družine Sibrik, prezidava je bila na začetku 1800-ih let. Na začetku 20. stoletja je prišlo v last madžarskega pisatelja, Gyulaja Véggha, ki je lepo vzpostavil dvor. V dvoru se je obrnilo veliko umetnikov, med drugimi je napisal tukaj svojo pesem Sándor Weöres z naslovom **Bozsoki emlékek** (spomini Bozsoka). Dvor obsega romantični park, ki se razprostira na 7 hektarjih. Drugi dvor naselja je dvor Batthyány, ki stoji na drugem koncu vasi, ampak je v porušenem stanju. Nekoč je bil tukaj dvor, ki je imel štiri stolpov in je bil obdan z vodnim jarkom. V bližini cerkve svete Ane, na obrežju potoka stoji ruševina stolpa, ki je bil severozahodni vogalni stolp nekdanje castellum stavbe, ki je stala tukaj.

Naselje **Cák** skriva majhne kleti. Hišice, ki imajo s slamo prekrите strehe in so bele barve, stojijo na spodnjem delu gozda. V njihovi bližini curlja izvir, ki ima čisto vodo. Zgradbe so enocelične (to pomeni, da stojijo iz enega prostora), pod je iz zemlje. Njihovo strešno sleme je odprto. Kleti so opremljene z orodji vinogradništva, vinarstva. Velik del teh je služil za shranjevanje sadju, kostanja. Funkcionira kot etnološki muzej, ki ga najdemo na prostem. Preteklost naselja sega nazaj v rimsko dobo. Na robu naselja so našli grobove iz rimske dobe ter dve t.i. krilasti sulici, ki so dediščina iz časa imperija Frankov. V srednjem veku je bilo območje del gradu svetega Vida v Velemu, nato pa je sodilo k posestvu Rohonci.

Naselje **Velem** leži ob vznožju Kőszegi hegysége. Gora nad naseljem, gora svetega Vida je že od nove kamenodobe naseljeno območje. V 11. stoletju je že zaščiten, poleg njega so bile trgovske poti ter naselbina, kjer so predelali baker in antimon. Gora je ohranjala in še danes ohranja veliko najdb iz rimskih, avarskih časov ter iz časov preseljevanja narodov. Te najdbe so zdaj zakladi muzeja Savaria v Szombathelyu. V času Arpadov in v času naselitve Madžarov v domovino in njene osvojitve so to že poznali, kot utrjeno lokacijo. Grad večkrat obsedajo, v več primerih pa tudi zasedejo. V 15. stoletju zabeležijo popravilna dela. Vemo tudi to, da je služil vojnim ciljem zaščitnega sistema Miklósa Jurisicsa. Beli stolp kapele svetega Vida postane že od daleč viden v zelenem gozdnatem okolju. Naselje skriva tudi zanimivo zgodovinsko lokacijo. V vili Stirling so čuvali sveto krono na nadležni prelomnici leta 1944 in 1945. V zadnjih dnevih svetovne vojne je vlada Szálásija premestila svoj sedež v to naselje, tukaj je delovalo takrat ministrstvo, tu so imeli zadnji državni zbor, ki je služil ta sistem. Vila danes deluje kot ustvarjalni prostor ljudske umetnosti, pogosto daje prostor prireditvam. Na robu naselja, v sosedstvu Kőszegszerdahelya stoji stavba mlina, ki jo omenja že popis iz leta 1568. Legendarna zgodba pravi, da je nekoč, nekje na koncu 19. stoletja našel tukaj zavetišče znani hajduk, Jóska Savanyú. Druga znamenitost naselja je kostanj. Gastronomski in kulturni festival praznika kostanja je vse bolj popularen.

Pot nas vodi skozi Kőszegi hegysége. Približamo se vrhu Írottkőja. Od izvira Hörmann se podamo peš proti razglednemu stolpu, ki stoji na madžarsko-avstrijski meji. To je najvišja točka Kőszegi-hegysége, sam stolp pa je bil zgrajen leta 1913. Vrh je dobil svoje ime po eni skali, ki leži 50 metrov od razgledišča in na kateri je napis CBE, kar oznanja, da je bila nekoč tukaj meja posestev družine Batthyány in Esterházy (Comes-Batthyány-Esterházy). Naravna razgledišča gorovja so: Széleskő, Asztalkő in Kalaposkő. Iz vsakega razgledišča imamo razkošen razgled na okolico. Ta kraj je zadnja točka modre ture. Nadaljujemo po gozdni, betonirani poti, ki je obarvana z resnimi vzponami, ampak je čudovita pokrajina, brez prometa. Prispemo do čudovitega mesta, do Kőszega.

Mesto **Kőszeg**, grad Jurisics: Območje mesta je bilo naseljeno že v kamenodobni in bronasti dobi. To dokazuje tudi bronasto orodje, ki so ga našli leta 1841 v bližini razglednega stolpa Óház. Leta 802 je bila v okolici današnjega mesta bitka, v kateri so se borili Avari in Franki. V času osvajanja domovine je delovala v tej pokrajini naselbina, kjer so predelali železo. V srednjem veku na vpliv napadov iz zahodne smeri začajo graditi gradove iz kamna. Takrat je bil zgrajen tudi t.i. zgodnji grad. V času tatarskega pohoda je Béla IV. ponovno zasedel ta pomembni grad. Castrum Kuszub prvič omenja listina iz leta 1248, ki piše tudi o zmagi. Na obrežju potoka Gyöngyös je zgradila družina Németújvári t.i. spodnji grad, takrat se je ustanovilo mesto Kőszeg. Od leta 1328 je

kraljevsko mesto, ki ima svojo samoupravo in pravico do tega, da izvaja sejme. Leta 1483 Matjaž ponovno zasede Kőszeg, ampak po njegovi smrti pride mesto spet v roke Habsburžanov, vse do leta 1647. Leta 1532 je grad pod vodstvom kapetana, Miklósa Jurisicsa, zastavil vojsko sultana Sulejmana, ki je želela napredovati proti Dunaju. V spomin bitke, v kateri so zmagali, zvonijo zvonovi mesta Kőszeg tudi ob 11. uri. Legenda pravi, da so zadnji janičarji takrat zapustili mesto in okolico. En del države je bil zaradi turške okupacije težko prehoden, zato so trgovsko pot med Dunajem in Jadranom premestili, pomembna postaja nove poti je postalo mesto Kőszeg. Trgovanje in obrtniške dejavnosti so cvetele, mesto se je veliko razvijalo. Čudovito mestno središče in kulturni spomeniki mesta izvirajo iz teh stoletij. Znamenitosti: cerkev svetega Jakoba je bila zgrajena na koncu 14. stoletja v gotskem slogu, hkrati pa ima tudi baročna znamenja. V neposredni bližini stoji cerkev svetega Emerika, ki je bila zgrajena med letoma 1615 in 1618. Stavba je gotska glede okrasitve, zato sestavlja lepo enoto z zgradbo sosednje cerkve. Na sredini trga najdemo Marijin kip, ki je bil postavljen leta 1739. Ob kipu je okrašena stavba mestne hiše, v kateri se od 14. stoletja naprej posvetujejo in razpravljajo predstojniki mesta. Na trgu Jurisics najdemo vodnjak mesta, ki je bil zgrajen leta 1766, na mestu vodnjaka Lánkos. Izpostavljen stavbarski spomenik trga je na drugi strani, in sicer hiša Sgraffitós, ki so jo prezidali v dvonadstropno okoli leta 1560. Nedaleč od trga najdemo rjavo stavbo grada Jurisics, ki je obdana s stenami, s stolpi in bastijami. To nas vabi na zelo vsebinski zgodovinski sprehod. Najlepši okras glavnega trga je cerkev Srce Jezusovo, ki so jo začeli graditi na koncu 19. stoletja v neogotskem slogu. Njen ozek stolp je visok 57 metrov. Lep okras trga, ki je pred cerkvijo, je kip Svetega Trojstva, ki so ga postavili meščani zaradi veselja, ko se je umaknila kuga. Visoko nad mestom, na koncu stacij najdemo cerkev Kalvarija, ki je povezana z eno lokalno legendo. Ta pravi, da so 70 tisoč opek prinesli na goro verniki.

Predlagani kulturni spomeniki in znamenitosti so oddaljeni le nekaj sto metrov, jih lahko zlahka obiščemo peš ali s kolesom.

Csepreg: Majhno mesto ima 3000 prebivalcev. V bližini glavnega trga stoji rimsko katoliška cerkev iz 14. stoletja. Nekateri elementi še danes ohranjajo zaklade gotskega stavbarstva. V naselju najdemo dvora Schöller in Rottman ter lokalnozgodovinsko razstavo. Na koncu poti, ki vodi proti jezeru ob mestu, stoji kapela. Ob poti, ki vodi proti mestu Kőszeg pa stoji kapela Szentkút.

Bük – Bükfürdő: Nekaj kilometrov od Cseprega najdemo mesto Bük, ki ima 3500 prebivalcev in Bükfürdő. Današnji razcvet naselja je rezultat odlične zdravilne vode. Če pogledamo število prespanih nočih je mesto izpostavljeno, saj v madžarskem merilu zaseda 4. mesto s številom 635.000. Najpomembnejši kulturni spomenik mesta je rimsko katoliška cerkev posvečena svetemu

Kelemenu, ki je bila zgrajena v 13. stoletju. Preteklost dvora Szapáry sega nazaj v 16. stoletje. V 17. stoletju je družina Felsőbüki pregradila dvor v baročnem slogu. (Trenutno je v zasebni lasti, na žalost je ne morete obiskati.)

Répcelak: Mesto, ki ima 2600 prebivalcev, najdemo v severozahodnem kotu županije Vas, na obrežju potoka Répce, ki teče vzporedno z reko Rabo. Edini današnji kulturni spomenik Répcelaka je t.i. Kertész-lak, ki je v resnici baročni del zgradbe, ki se je ohranila iz renesančne dobe. Leta 1905 je bil ustanovljen drug industrijski objekt, takrat so ustanovili mlekarno in sirarno. Po II. svetovni vojni so odkrili vodnjak ogljikovega dioksida in v naselju ustanovili tovarno ogljikove kisline. V mestu najdemo dvor Radó.

Ostffyasszonyfa – (Csönge): Naselje, ki leži v bližini reke Rabe, ima 800 prebivalcev. Je naselje, ki je na območju Kemenes pokrajine zelo bogato glede zgodovinskih spomenikov. Okolica naselja je od zgodnje bronaste dobe naseljeno območje. Iz okolice t.i. Kavicsbánye (gramoznice) so se pojavili ostanki keltskega naselja in naselja iz časa Arpadov. Prva pisana omemba naselja je iz leta 1346, pod imenom vas Azzun. Takrat je deloval na tem odseku reke brod. Kasneje so na mestu, kjer je bil brod, zgradili leseni most, v 19. stoletju pa železni most. (Danes je to most Ragyogó). Na območju gradu Csonka je stal nekoč grad. Grad je bil zgrajen nekje v 13. stoletju, na močvirnem obrežju reke Rabe. Ime je bilo grad Kígyókő. V naselju najdemo dvor Ostffy in dvor Vörös. Vas ohranja tudi literarnozgodovinski spomin. Sándor Petőfi je tukaj preživel poletje leta 1839 pri svojem sorodniku, Péteru Palkovicsu. Mladi pesnik je napisal veliko pesmi v tem poletju, saj se je zaljubil v Rózo Csáfordi-Tóth, ki je živela v sosednjem naselju, v Csöngeju.

Na robu naselja najdemo Pannonia-ring, ki je bil ustanovljen leta 1997. To je hitrostna steza za avte in motorje, ki je dolga 4742 metrov.

Celldömölk: Celldömölk je naselje, ki ima 12 tisoč prebivalcev in leži v bližini gore Ság. Opatija je davna, ustanovili so jo v čast sveti Mariji, v času osvajanja domovine. Ustanovitelj je bil Béla II., in sicer na začetku 12. stoletja. Ostanki stavbe so na ogled tudi danes. Dvostolpna cerkev mesta je bila zgrajena veliko kasneje. Ustanovitev romarskega kraja lahko povežemo z imenom Odója Koptika, ki se je rodil na Češkem. Svoja zgodnja duhovniška leta je preživel kot spovedniški duhovnik v Mariazellu in tu se je v njem izoblikovalo močno spoštovanje Marije. /Leta 1739 ga je glavni opat naselja Pannonhalma, Benedek Sajghó, imenoval za opata v Celldömölk. Iz Mariazella je prinesel s sabo overjeno kopijo milostnega kipa. Ta kip so najprej umestili v eno majhno leseno kapelo, ob kateri so skopali vodnjak. Med delom se je zgodila nesreča, na glavo delavca, ki je bil v

vodnjaku, je padel veliki kamen, ki je naredil hudo poškodbo na njegovi glavi, ampak je on kljub temu ozdravel. Zdravljenje, ki skoraj velja za čudež, se je hitro razvedelo in so začeli prihajati romarji. Znanstvo in popularnost lokacije so utrdila nadaljna zdravljanja. Kraj obiščejo množice, na sredini 18. stoletja premestijo v novo kapelo, ki je iz kamna. Nekaj let kasneje se je lahko zgradila dvostolpska cerkev, v kateri je dobil milostni predmet dostojno mesto. (Nekdanjo kapelo so na koncu 19. stoletja na žalost porušili). Cerkev v Celldömölku so blagoslovili leta 1880. Metodična razpustitev redov se je začela potem, ko je zasedel prestol József II. Sama cerkev je široka 21 metrov, dolga pa 50 metrov. Tloris ima obliko latinskega križa. Stolpi so visoki 40 metrov. Sorazmerja in okras cerkve so baročnega sloga. Nad oltarjem notranje milostne kapele je kip blažene Device Marije, podoba Marije z malim Jezusom na rokah.

V vulkanskem parku Kemenes lahko doživite moč zemlje, tisto veliko moč, ki drema pod našim podplatom. Lahko si ogledamo zanimive filme, interaktivne razstave iz vseh koncev sveta, poleg tega pa lahko spoznamo vulkanično preteklost gore Ság in sedanost te gore.

V bližini gore stoji vulkanski park Kemenes in ob strani gore je muzej Ság-hegy v Celldömölku. V muzeju najdemo razstavo, ki predstavlja naravoslovne vrednote gore oziroma predmete in makete snemanja filma z naslovom Eragon (iz snemanja na gori Ság). (Odprto: med 19. aprilom in 1. oktobrom, od torka do nedelje, od 10. ure do 18. ure. Dostopen je skozi steze Vulkán in tudi z avtom). Poglejte si tisti prizor iz filma, ki so ga snemali tukaj. Gora je naravovarstveno področje in je visoka 279 metrov. Od III. tisočletja pred Kristusom naprej je naseljeno območje. Poleg najdb neolitike, bronaste dobe, železne dobe, bakrene dobe so našli na tem območju tudi skupne grobove. Daritvene posode, ki so jih našli v grobovih, so predmeti ene izginjene vere.

Na robu mesta, v bližini stojijo terme Jufa Vulkán. Zdravilna voda in zdravilne terapije lahko zdravijo naše telesne težave, poleg tega pa lahko pomirijo našo dušo. Iz zunanjih bazenov term lahko občudujemo zanimive obrise gore Ság.

Borgáta in Mesteri: Terme naselja Mesteri najdemo pod hišno številko Fürdő telep 1. Terme obdaja naravno okolje z nemoteno tišino in mirom. V termah najdemo tako notranje kot zunanje bazene. Lepo obnovljen notranji prostor priključuje vzdušje rimskih term. Sosednji kamping je popularen v krogu tujcev, ki pridejo s počitniško prikolic. Na območju term se ne srečamo s tobogani, z vodnim doživljajskim parkom, z razgrajaškimi otroki. Tukaj lahko koncentriramo na nemoten oddih in zdravljenje.

Cerkev iz časa Arpadov v Mesteriju je prava biser, med našo potjo se spleča ogledati (bila je zgrajena na skupne grobove). Nadaljne pomembne stavbe naselja so: kurija Bárdossy in dvor Felsőmesteri-Batthyány.

Kopališče naselja Borgáta najdemo malo naprej od naselja. Kopališče, kamping, druga majhna prenočišča in počitniška cona sestavljajo samostojni del naselja. To je priljubljena lokacija tistih, ki se želijo umakniti. Vodna površina in kapaciteta sta majhni.

Sárvár: Območje Sárvára je bilo naseljeno že v neolitiki. V bronasti dobi je stal tukaj zemeljski grad. Sledi tega so odkrili pri pristavi Földvárpuszta. Na začetku našega štetja je to območje pokoril rimski imperij in pri ustju potoka Gyöngyös je nastalo takratno naselje. Tam je vodila Jantarjeva pot ob progi Rabe. V času osvajanja domovine so ob stečiču potoka Gyöngyös in reke Rabe zgradili grad. Leta 1532 se grad upre turškimi napadom. Grad bo prišel zaradi poroke med družino Kanizsai in Nádasdy, v last družine Nádasdy. Razcvetitev grada in kulturnega življenja je povezana z imenom Tamása Nádasdyja, ki je ustanovil tudi tiskarno in šolo.

Zgodovinsko mestno središče okoli gradu je bogato glede kulturnih spomenikov in stavbarskih spomenikov. Vsi ti imajo baročni in pozno baročni slog. Nadaljni stavbarski in kulturnozgodovinski spomeniki izvirajo iz srednjega veka. To so: rimsko katoliška cerkev posvečena kralju svetemu Ladislavu; rimsko katoliška cerkev posvečena svetemu Nikolaju (Sárközség); kalvarijska cerkev, ki je bila zgrajena v XVIII. stoletju. Območje arboreta meri skorajda 10 hektarjev. V njem so rastlinske posebnosti, sprehajalne steze. Dragocen rastlinski stalež območja gradu ima več stoletno preteklost.

Szeleste: Dvorni hotel Festetics-Szentgyörgyi-Horváth, sosednji arboret in kopališče je pravi zaklad. Na ovinkastih stezah arboreta lahko opazujemo čudovite rastline, uživamo dober zrak in se napolnimo v zaupni atmosferi. Visoka vsebina soli zdravilne vode kopališča odlično olajša znamenja kožne bolezni. Kuhinja hotela je odlična.

Ikervár: Območje je bilo naseljeno že od bronaste dobe naprej. V prazgodovini je stal v poplavnem področju reke Rabe zemeljski grad, na mestu katerega so v rimskem času zgradili trdnjavo. V 11. stoletju je stal na levi in desni strani reke Rabe kraljevski grad, o katerem vemo, da je kralj Salomon tukaj preživel božič leta 1373. Turki so leta 1532 zasedli grad. Na koncu 18. stoletja je prišlo naselje v last družine Batthyány, dvor je dal zgraditi knezoškof, József Batthyány. Grof Lajos Batthyány, kasnejši predsednik vlade, je preživel svoje otroštvo med temi stenami. V spomin grofu so leta

1913 postavili v kotu parka, ki obdaja grad, spomenik. Leta 2010 so na robu naselja postavili ponovne enote obnovljene energije, takrat se zača izgradnja vetrovne elektrarne.

Rum – Zsennye: Naselje šteje danes vsesкупaj 100 prebivalcev. Na robu naselja najdemo velik kulturni spomenik, in sicer dvor Bezerédy. ta dvor je bil zgrajen v 18. stoletju tako, da so preuredili in širili en samostan, ki je bil kasneje trdnjava. V rimskem času so stale na robu naselja vile. V rimskih časih je bil tukaj prehod na reki Rabi. (V bližini naselja najdemo ribiško jezero.)

Vasvár: rimsko katoliška cerkev (nekoč dominikanska), ki izvira iz srednjega veka in je baročnega sloga ter stavbe dominikanskega samostana v Vasváru so pomembni kulturni spomeniki mesta. Sorazmerja stavbe samostana, okenske odprtine, struktura še danes sevajo, da je bila ta stavba nekoč resen grad. V njej deluje lokalnozgodovinski muzej, v katerem izvemo veliko stvari o nejasnosti zgodovine. Izvemo na primer, da zakaj je v grbu županije Vas noj in to, da zakaj drži v ustah podkev... Veliko lahko izvemo o jarku v Vasváru, o srednjeveški zgodovini županije Vas, o zgodovini dominikanskega reda, itd.

V Szentkútfürdőju, v 210 kvadrat metrov velikem termalnem bazenu najdemo toplo vodo, ki izvira iz globine 2370 metrov in je topla 30-35 stopinj (tam spodaj 80 stopinj). Vsebina metakove je pomembna. Kopališče, ki stoji v naravnem okolju, ima družinsko razpoloženje. Tukaj ni sledov hrupa večjih term in parkov toboganov. (kopališče v zimskem obdobju ne obratuje) To je prava napolnitev, oddih. V sosedstvu kopališča deluje kamping, v katerem se lahko namestite tudi v lesenih hišah, do 50 oseb.

Mala kapela Szentkút v Vasváru (zgrajena leta 1860 v klasicističnem slogu) in njen čist izvir najdemo v bližnji dolini mesta. Do sem lahko pridemo s prijetnim sprehodom. Je milostni kraj Marije in romarski kraj. Z vodo izvira povezujejo tudi čudežno zdravljanje. Ferenc Horváth je dobil nazaj svoj vid, ko se je umil v tem izviru. Malo kapelo v gozdu je dal on zgraditi.

Oszkó: Poleg malega naselja leži Hegypásztor Kör, kjer najdemo avtentične, tradicionalne spomine ljudskega stavbarstva in vrt Kneipp. Stavbe so občasno tudi prenočišča, kjer lahko poskusimo lokalne dobrote iz peči. Proti arboretu najdemo stare kleti in prešne hiše.

V kraju **Vasi-hegyhát** je bila ustanovljena tematska pot Kneipp, kjer lahko napredujemo od naselja do naselja in lahko preizkusimo najrazličnejše postopke kot da bi bile to stacije. Metoda daje nasvete v tem, kako se prehranjevati, kako živeti in kako ohraniti zdravje. S pomočjo teh nasvetov lahko izboljšamo našo počutje in se lahko skozi njih napolnimo.

Vodne terapijske točke Kneipp najdemo v Rábahidvégu, Vasváru, Alsóújlaku, Kámonu, Csehimindszentu, Mikosszéplaku in Szajku. Razen teh najdemo še možnosti Kneipp kure v Gersekarátu, Petőmihályfa-ju, Hegyhátszentpéteru, Győrváru, Olaszfa-ju, Oszkóju in Szemenye-ju. Se splača sprejeti predloge in poskusiti metode.

Iz naselja lahko gremo peš do arboreta v Jelu. V arboretu je potekalo zelo kvalitetno botanično delo, ki poteka še tudi danes. Od težkega obdobja druge svetovne vojne (ki je omogočila vzdrževanje, nego vrta) se stalno razvija, polepša, širi arboret. Peš poti arboreta so oddaljena od mesta in hrupa, zaradi tega ponuja arboret nemoten izklop in nova botanična doživetja. Poskusite relaksacijo, berite, opazujte v največjem miru! Na zdravje!

Győrvár: V bližini vasi, na gori Mihályfai stojijo zaščitene kleti, ki so v resnici prešne hiše. Južno od vasi je 33 hektarno jezero, v katerem lahko lovimo ribe ali pa se kopamo. Na jezeru najdemo tudi stezo za jet-ski. Na obrežju jezera obratuje kamping.

Hegyhátsál: V naselju najdemo ljudske kulturne spomenike, zvezdarno ter posebno stavbo televizijske in radijske postaje. Opazovalno sredstvo zvezdarne v Hegyhátsálu je teleskop, ki ima glavno ogledalo s 50 cm premerom. Zvezdarna opazuje komete in različne zvezde. Če se vnaprej pozanimamo, lahko poslušamo predavanje in imamo astronomsko predstavitev.

Nádasd: Naselje leži v Vasi-hegyhátu in ima 1300 prebivalcev. V naselju je potekala v rimskih časih zelo živahna trgovska dejavnost. V zahodnem delu Nádasda je vodila rimska Jantarska pot. Takrat je bilo to naselje središče posestva družine Nádasdy.

Szóce je že pravo naselje Őrséga. Močvirje šote, ki jo najdemo v Szóceju, je naravovarstveno območje Narodnega parka Őrség. Močvirno območje peš ni prehodno, lahko hodimo samo nad njim. Rastlinski svet jezerišča je zanimiv, veliko vrst najdemo le na tem malem območju. Tukaj je tudi gozdna učna pot, skozi katere spoznamo floro in favno tega okolja.

Őrimagyarósd: Gozdna učna pot „Malomgát” predstavlja zgodovino jezera Vadása, bližnjega potoka Magyarórsdi in zemeljskega grada, ki je stal nekoč v Őrimagyarósdu. Naš poučni sprehod lahko začnemo pri vratih, ki jih krasi lastnoročno klesan grb. To je pri mostu, ki je nad strugo potoka. V bližini naselja najdemo jezero Vadása, ki ima primeren prostor za kopanje.

Hegyhátszentjakab: Preteklost cerkve, ki je posvečena apostolu svetemu Jakobu, sega nazaj v 13. stoletje. – Kistrákos-Pankasz: Najpomembnejši znamenitosti naselja Pankasz sta leseni zvonik, ki je bil zgrajen leta 1755 in lokalnogodovinska zbirka. V ulici Dózsa si lahko ogledamo kovačnico, ki

ima ljudski značaj. V bližini vasi je jezero Borostyán, ki ima pravljíčno okolico. Primerno je tudi za kopanje. Jezero Borostyán leži na robu županije Vas in Zala, na poti med Zalalövőjem in Óriszentpéterem. Jezero, ki ima zelo čisto vodo, najdemo na liniji potoka Szőcei. Primerno je za kopanje in ribolov.

Nagyrákos: Tukaj najdemo najdaljši železniški most na Madžarskem ki je dolg 1400 metrov. V t.i. Alsószeru lahko ogledamo podeželsko hišo, v središču vasi pa je ljudska kovačnica.

Óriszentpéter: Ima 1200 prebivalcev in je „glavno mesto” Órséga. Prva pisna omemba je iz leta 1280, ampak vemo, da so se že veliko prej naselili tukaj zaščitniki proste meje v času osvajanje domovine. Območje je ohranilo svojo relativno svobodo in neodvisnost tudi v času Turkov. Turki so sicer izvidniško obhajali tu, so brali vojno odškodnino, ampak niso zasedli to območje, niso brali davke. Območje pride v plemiške roke prvič v 17. stoletju. Ta del Órséga je bil v 18. in 19. stoletju del slovensko govorečega okraja. ohranil je svojevrstno vzdušje, posamezno kulturo. V Óriszentpéteru najdemo kalvinsko cerkev v Városszeru, katoličansko cerkev iz romanskega časa, Narodni park Órség (Siskaszer u. 26/a), lokalno zgodovinsko zbirko muzeja Órség in kip Turul. Ob sobotah najdemo ob cerkvi, v sosedstvu nogometnega igrišča, sejem lokalnih izdelkov. V obdobjih, ko je letina dobra, je izbira zelo široka. V vsakem letnem času se spleča poskusiti lokalne okuse okolice. Najbolj znana stavba vasi je cerkev iz časa Arpadov, ki ima romanski slog. V bližini, tudi na t.i. Templomszeru najdemo opekarno. Prenočišča: gostišče Galambdúc ima 16 osebni apartma s šestimi spalnimi prostori, gostišče Mihály pa ima 16 osebno kapaciteto.

Bajánsenye: V merilu Órséga je veliko naselje, ima 500 prebivalcev. Naselje obdajajo hribi, ki jih pogovorni jezik imenuje kot vinogradnike. (Kis-hegy, Kotormányi-hegy, Berki-hegy). Nekdanje vinogradništvo poteka danes le na t.i. Kis-hegyu. Kislasta vina pokrajine je vredno degustirati kot zanimivosti.

Po prečkanju madžarsko-slovenske meje sledi **Hodoš**. Tu najdemo cisterno in gozdno učno pot, po kateri lahko obhodimo okolico naselja. Terenske razmere slovenskega območja bodo delale kolesarju preglavice. Teren popestrijo pomembni vzponi, ostri ovinki. Razgled in panorama sta razkošna. – Šalovci: Zvonik, ki ima zanimivo sorazmerje, je bil zgrajen v 19. stoletju. – Peskovci (potok)-Križevci-Panovci-Cuber-Brinsek.

Moravske Toplice: Majhno slovensko naselje, ki ima vse skupaj 720 prebivalcev, leži na eni najzahodnejši točki države. Naselje, ki se madžarsko imenuje Alsómarác (prej Tót-Marác), najdemo v Pomurju, v Prekmurju (Goričko). Od središča regije, od Murske Sobote je oddaljeno 6

kilometrov in v severo-vzhodno smer. Prva pisna omemba naselja je iz leta 1366. V času zgodovine je del županije Vas, na začetku 20. stoletja je velik del prebivalstva slovensko govoreče. /Območje je bilo odpriključeno na podlagi trianonske mirovne pogodbe. Od leta 1919 postane del Kraljevine Srbov-Hrvatov-Slovenov, od leta 1929 poznamo to pod imenom Jugoslavija. Med letoma 1941 in 1945 je spet madžarsko območje, nato pride spet pod nadoblast Jugoslavije. Po prekinitvi Jugoslavije, od leta 1991 je del samostojne Slovenije. /Evangeličanska cerkev je bila zgrajena leta 1925, v neogotskem slogu. Najbolj znamenita točka vasi so terme, ki delujejo kot turistično središče in turistični storitveniki, ki obdajajo terme. Termalna voda je topla 72 stopinj in pride na površino iz globine 1467 metrov. Terme imajo 20 bazenov s toplo vodo, poleg njih pa najdemo veliko športnih-in doživljajskih bazenov. Terme imajo park toboganov, ki je po celem svetu znan. Terme 3000 privabijo veliko gostov iz Slovenije, Madžarske in Avstrije. V okolici term so se naselili hoteli, v neposredni bližini pa je profesionalno golfišče.

Murska Sobota: Ima 20.000 prebivalcev in je središče regije. Najbolj znana destinacija mesta Murska Sobota je dvor Szapáry, ki stoji v središču mesta, v enem zelo velikem zelenem parku. Dvor ima štirioglaten tloris in zaprt notranji dvorec, kar zrcali srednjeveški izvir. Nekoč je deloval kot grajski dvorec. V XVII. stoletju se je okoli dvora ustanovilo novo jedro mesta. Današnja oblika dvora označujejo baročni elementi zgradbe. Notranja slavnostna dvorana je tudi baročno okrašena, v njej pa si lahko ogledamo izvorna pohištva in okrasne predmete ter lokalnozgodovinske in zgodovinske razstave. Elementi zgradbe so različni, nekje so obnovljeni in urejeni, drugod pa bi jih bilo potrebno obnoviti. Najbolj okrašen del stavbe so vrata, do katerih pridemo skozi parka, skozi aleje.

Človek iz železa 555 - 503 km kolesarjenja + 52km bežanja 1 dan + 5km plavanja – Tekmuj z železnim hotenjem! Za profesionalne športnike s priložnosti amaterskega vpisa.

Dragi kolegi, tekmovalci!

Bregovi županije Vas, naraščanja Slovenije, začetki Alp v Avstriji so pred nami, kot lepi izzivi! Čudovite pokrajine treh držav, gledalci na robu ceste, pravi športni praznik! Človek iz železa 555: 503 km kolesarjenja (3 dni) + 52 km bežanja (1 dan) + 5 km plavanja. Naš namen je, da s tem naredimo tradicijo, tako v srečnem primeru z vašim sodelovanjem iz leta v leto lahko organiziramo.

To ni samo eno tekmovanje, ampak obenem so tudi odlične počitnice! Pridite z družino, s prijatelji, za nji so tudi odlični programi, dejavnosti v prostem času v tej regiji, medtem ko vi tekmuje. Čakajo jih gradovi, dvori, kopališča, krasna razgledališča, gozdovi in spektakularni muzeji.

Dragi partnerji s strani medijev!

Naša ciljna točka je eno mednarodno športno tekmovanje z veliko vrednostjo. Človek iz železa 555: 503 km kolesarjenja + 52 km bežanja + 5 km plavanja – Območje tekme: zahodni del Madžarske, županija Vas, točke poleg državne meje Slovenije in Avstrije. Podeželje, ki je slikovito, lepo, naravovarstvena območja, gore in doline, mesta, enkratni kulturni spomeniki, (gradovi, dvori) kopališča vsepovsod med potjo tekme. Po vzorcu znanih tujih kolesarskih tekmovanj lahko naredite krasne posnetke in tako sledite tekmovalce na raznolikem območju. Imamo namen, da naredimo tradicijo, tako da bomo organizirali vsako leto to tekmovanje. V nekaj letih bomo s skupnim delom ustvarili vrednote! Naj bodemo partnerji v tej plemeniti in čezmejni zadevi!

PREDLAGAN TERMIN PAKETA: Fiksni termin. Predlagano je organizirati, ko potekajo osrednji dogodki glavne sezone. (V primeru Szombathelya je to zgodovinski karneval Savaria, sredina avgusta) Trajanje: od srede do nedelje. Linijo tekmovanja je utemeljno popeljati skozi središč naselij in dogodkov, ki se odvijajo tam. Ti prireditve dodatno popestrijo ponudbo športnega dogodka.

TRAJANJE PAKETA: 5 dni

NASELJA IN DESTINACIJE, KI SE JIH DOTAKNETE V OKVIRU PAKETA (+ pozicioniranje ciljnih naselij iz turističnega vidika, /vrednost naselja, stanje okolja, turistična

Befektetés a jövőbe

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg

pozíciója naselja v regiji, „rang” naselja v regiji/: start v Kőszegu, nato grad v Lockenhausu, grad v Güssingu, grad v Schleidingu, v Sloveniji: grad na Gradu, Murska Sobota in dvor, Moravske Toplice, grad v Lendavi-Őrség-grajski dvorec v Körmendu, cerkev v Jáku, Szombathely.

PREDLOGI-IDEJE:

Točno določitev poti, zagotovitev poti morate uskladiti s strokovno oblastjo!

S tekmovalnimi koledarji morate uskladiti termin že pred začetkom sezone!